

Streszczenie.

Wstęp. Endoskopia jest podstawowym, narzędziem diagnostyki i terapii w gastroenterologii. Służy między innymi do wykrywania raka i zmian przednowotworowych jakimi są polipy gruczolakowate oraz ich usuwania. Nowotwór złośliwy jelita grubego stanowi w Polsce poważny problem zdrowotny, gdyż jest drugim pod względem umieralności nowotworem złośliwym u obu płci. Wysoka jakość kolonoskopii jest podstawą jej przydatności jako narzędzia diagnostycznego, terapeutycznego i przesiewowego. W ocenie wysokiej jakości kolonoskopii kluczowe znaczenie ma wskaźnik wykrywalności gruczolaków, obejrzenie całego jelita, odpowiedni czas poświęcony na badanie, efektywne oczyszczenie jelita oraz zapewnienie pacjentom odpowiedniego komfortu badania. Parametry te zależą od wielu czynników medycznych i pozamedycznych.

Cel. Celem pracy było ustalenie liniowych oraz złożonych powiązań pomiędzy medycznymi i pozamedycznymi czynnikami, a parametrami jakości kolonoskopii oraz ocena wpływu badanych czynników na wartość badania.

Materiał i metody. W pracy posłużono się metodą ankietową polegającą na wypełnieniu przez badającego i badanego anonimowej ankiety obejmującej łącznie 40 pytań dotyczących samego badania i różnych aspektów związanych z badaniem, stanem zdrowia oraz okresem przed i po kolonoskopii. Ocenie poddano dane demograficzne, antropometryczne, dane na temat wykształcenia, aktywności zawodowej, miejsca zamieszkania, chorób współistniejących, przebytych operacji, wskazania do badania, dane dotyczące przebiegu badania oraz okresu poprzedzającego i okresu bezpośrednio po badaniu. Analizie poddano 216 osób, u których przeprowadzono kolonoskopię z różnych wskazań w latach 2014-2017. Zrezygnowano z oceny badań prowadzonych przez wielu endoskopistów w celu standaryzacji tego czynnika. Wyniki badań poddano analizie używając programu statistica 9. Badanie powiązań między zmiennymi zależnymi i niezależnymi poddano analizie metodą drzew regresyjnych i kwalifikacyjnych (CART).

Wyniki. Badanie potwierdziło, znaczenie uznanych wskaźników jakości kolonoskopii do oceny właściwego poziomu badania. Wykazano, że istotnie częściej stwierdzano obecność gruczolaka w grupie mężczyzn, starszych badanych, nieaktywnych zawodowo, badanych w szpitalu, z dłuższym całkowitym czasem trwania kolonoskopii oraz dłuższym czasem wyprowadzania aparatu. Udokumentowano, że istotny wpływ na doznania bólowe miały takie czynniki jak: płeć badanych, obwód brzucha, miejsce badania, czas badania, konieczność pomocy pielęgniarki czy zmiany pozycji ciała przy wprowadzaniu. Badanie wykazało, istotny wpływ na

jakość przygotowania do badania takich czynników jak: płeć, waga, BMI, miejsce badania, przestrzeganie instrukcji przygotowania, źródło informacji o badaniu oraz przebyta wcześniej kolonoskopia. Badanie powiązań metodą CART potwierdziły wyniki uzyskane za pomocą liniowego badania zależności.